

NOTAT

Til: Styret

Fra: Rektor

Om: Instituttstrukturen ved Fakultet for samfunnsvitenskap og teknologiledelse

Tilråding:

1. Styret slutter seg til Rektors forslag om opprettelse av nytt institutt ved Fakultet for samfunnsvitenskap og teknologiledelse bygd på Forskningsenheten Voksne i livslang læring og rådgivingsenheten ved Pedagogisk institutt.

Det nye instituttet får navnet "Institutt for voksnes læring og rådgivningsvitenskap" (engelsk form "Department for adult learning and counselling") og opprettes som et ordinært institutt med virkning fra 01.10.2010.

2. Program for bevegelsesvitenskap organiseres permanent med betegnelsent Institutt for bevegelsesvitenskap.
-

Fakultet for samfunnsvitenskap og teknologi ønsker omgjøring av to grunnenheter. Det gjelder navneendring for Program for bevegelsesvitenskap (BEV) til "Institutt for bevegelsesvitenskap", og overføring av fagområdet rådgivning fra Pedagogisk institutt til Forskningsenheten Voksne i livslang læring (ViLL) med påfølgende omgjøring til institutt med navnet "Institutt for voksnes læring og rådgivningsvitenskap". I det etterfølgende gis det først en oversikt over organisering ved fakultetet og prinsippene bak denne, deretter kort redegjørelse for de to forslagene og en vurdering.

1. Bakgrunnsopplysninger om dagens organisering ved SVT-fakultetet

Fakultet for samfunnsvitenskap og teknologiledelse består i dag av disse enhetene:

Tab 1 – Grunnenheter Fakultet for samfunnsvitenskap og teknologiledelse

Navn	Forkortelse
Geografisk institutt	GEO
Program for bevegelsesvitenskap	BEV
Institutt for sosialt arbeid og helsevitenskap	ISH
Institutt for sosiologi og statsvitenskap	ISS
Institutt for samfunnsøkonomi	ISØ
Pedagogisk institutt	PED
Psykologisk institutt	PSY
Sosialantropologisk institutt	SANT
Institutt for industriell økonomi og teknologiledelse	IØT
Program for lærerutdanning	PLU
Norsk senter for barneforskning	NOSEB
Forskningsenheten Voksne i livslang læring	VILL

Selv om SVT-fakultetet er av de større fakultetene ved NTNU, er dette relativt mange enheter. Regnet etter årsverk er størrelsen på fagmiljøene slik per juni 2010, inkludert NTNU-tilsatte med lønn fra ekstern finansiering (BOA):

Tab 2 – Størrelse på enhetene juni 2010

	<i>Faste vit. stillinger</i>	<i>II-still</i>	<i>Univ.lektorer</i>	<i>Stipendiater</i>	<i>Post doc</i>	<i>Forsk/ vit.ass</i>	<i>Tekn/adm</i>
BEV	8,20	0,20	0,70	9,25	0,00	1,98	3,00
GEO	14,70	0,40	0,62	17,50	0,00	0,15	5,30
IØT	33,60	5,20	1,20	41,00	12,00	10,28	15,20
ISH	10,90	0,30	0,00	19,75	1,60	1,00	3,14
ISØ	15,00	0,20	0,00	15,00	2,00	1,50	2,00
ISS	39,10	2,20	4,20	29,80	0,00	4,27	7,60
NOSEB	3,20	0,10	0,00	6,00	1,00	2,00	2,30
PED	21,00	0,40	7,70	14,00	0,80	1,00	6,60
PLU	27,90	0,40	33,82	6,80	0,00	1,87	15,40
PSY	42,60	1,40	5,90	25,25	1,00	2,00	13,40
SANT	12,00	0,20	0,50	15,80	3,00	1,34	3,40
VILL	2,00	0,00	0,00	1,00	0,00	11,20	2,40
Fakadm og felles	0,00	0,00	0,00	2,00	0,00	3,06	61,53

Kilde: Opptelling ved fakultetet juni 2010

Enhetene hadde denne undervisningsproduksjonen i 2009:

Tab 3 – Undervisningsvolum 2009

	Årsenheter à 60 sp ordin underv	Andel masternivå eller profesjon	Årsenheter EVU à 60 sp	Antall viderutd. kurs
BEV	132	22 %	0,25	1
GEO	211	32 %	7,71	4
IØT	513	100 %	68,63	19
ISH	150	100 %		
ISØ	280	26 %		
ISS	757	19 %	31,13	8
NOSEB	24	100 %		
PED	452	45 %	46,88	16
PLU	391	51 %	64,75	15
PSY	1118	27 %	15,00	3
SANT	226	15 %	1,00	1
VILL	9	50 %		

Kilde: Fakultetets årsrapport 2009 (under arbeid)

NTNU gjennomgikk en omfattende prosess omkring antall fakulteter og institutter i 2001. SVT-fakultetet kom da for sin del fram til at det ønsket å la primæraktivitetene forskning og undervisning være avgjørende premiss for organisatorisk og administrativ struktur. Konsekvensen er at SVT-fakultetet har mange enheter og av ulik størrelse, men fakultetet mener selv at dette har virket positivt ved at faglige forhold og funksjonalitet har vært bestemmende.

SVT-fakultetet har i sin strategiske plan *KBS 2010* satt kvantitative strategiske mål for forskning og for allmennrettet formidling, uttrykt som publikasjonspoeng og ferdige ph.d.-kandidater, samt allmennrettede formidlingstiltak per fast vitenskapelig ansatt (FVA),.

Resultatene i 2009 er disse:

Tab 4 – Resultater forskning og formidling 2009

	Publikasjonspoeng (mål: 2,5/FVA)	Herav nivå 2 (mål: 0,5/FVA)	Ferdige ph.d (mål: 0,2/FVA)	Formidlingstiltak (mål: 3/FVA)
BEV	2,77	0,95		4,31
GEO	2,68	1,43	0,199	1,84
IØT	1,98	0,57	0,197	5,99
ISH	3,26	1,55	0,755	3,21
ISØ	1,82	0,96	0,167	12,92
ISS	1,69	0,81	0,156	54,45
NOSEB	7,78	4,95	0,303	6,56
PED	1,54	0,24	0,211	2,21
PLU	1,40	0,49	0,065	4,03
PSY	1,66	0,78	0,178	4,95
SANT	1,37	0,13		0,50
VILL	4,42	1,50		3,00

Kilde: Fakultetets årsrapport 2009 (under arbeid)

SVT-fakultetet opplyser at det foruten ved gjennomgangen i 2001 har vurdert sammenslåing av institutter flere ganger i tilknytning til interne prosesser. Det gjelder utarbeidningen av strategiplanene "Kvalitet – Bredde – Samspill" (KBS) og "Kvalitet – Bredde –

Samspill 2010" (KBS 2010) i henholdsvis 2000 og 2006, og sist i forbindelse med fakultetets totalgjennomgang av administrasjonen fra 2006 av, Sesap-prosjektet.

Administrasjonsprosjektet Sesap ("støttende, effektiv og sammensveiset administrasjon for primærvirksomheten") pågår fortsatt. Vurderingen av instituttstruktur i forbindelse med dette skjedde på bakgrunn av antakelsen at en maksimalt desentralisert modell for administrasjonen forutsetter store institutter om det skal være mulig å få god ressursutnyttelse, og at det ville ligge en potensiell effektiviseringsgevinst i færre grunnenheter.

Også ved denne siste gjennomgangen konkluderte fakultetet med at det er vanskelig å se faglige gevinster ved sammenslåinger ut fra bl.a. disse argumentene:

- Mindre institutter synes ikke å prestere dårligere enn store, snarere tvert i mot.
- Fakultetets institutter synes i stor grad å være godt "faglig arrondert" og motsvarer tilsvarende fagmiljøer andre steder
- Små institutter bidrar til at medarbeiderne lettere drar i samme retning, med mindre grad av interne kamper om ressurser og raskere reaksjoner på faglige utfordringer
- Sammenslåing til store institutter fører lett til at det må opprettes undergrupper under faggruppene med tilhørende administrative og ledelsesmessige utfordringer.

Hovedtrekkene i den valgte modellen er at sentrale tjenester for økonomi, personal, forskningsadministrasjon og forskerutdanning, dokumentasjoner og IT, med ressurser tilordnet den enkelte enhet og med nær løpende kontakt med enhetene. Studieadministrasjon er delt mellom institutt- og fakultetsnivået, mens alle grunnenhetene har førstelinjetjeneste og lederstøtte.

Fakultetet har låst seg til at samlet ressursbruk til administrasjon ikke skal øke i forhold til situasjonen før Sesap. Ut fra økning i aktivitetsnivå (hvor publikasjonspoeng veier 1/6, doktorgrader 1/3 og studiepoeng 1/2) fra 2006 til 2009, er det produktivitetsvekst i fakultetsadministrasjonen på 14 prosent i perioden.

2. Etablering av Institutt for voksnes læring og rådgivningsvitenskap

SVT-fakultetet har tre miljøer med læring som fellesnevner: Pedagogisk institutt, Program for lærerutdanning og Forskningsenheten Voksne i livslang læring. Forskningsavdelingen ved VOX ble lagt til NTNU i revidert statsbudsjett 2004, og Styret for NTNU vedtok i S-sak 19/05 at enheten skulle organiseres som egen grunnenhet ved Fakultet for samfunnsvitenskap og teknologiledelse. Forskningsenheten Voksne i livslang læring (ViLL) har inntil nå vært en mindre enhet ved Fakultet for samfunnsvitenskap og teknologiledelse med ca 14 ansatte og en omsetning på ca 9 mill kr. Enheten er i ferd med å bygge opp egen studieportefølje og har for tiden en ordinær mastergrad i voksnes læring. I forbindelse med inkorporeringen av ViLL i fakultetet i 2005 var det samtaler mellom de tre enhetene om samarbeid, uten at man kom til at det var tjenlig å foreslå noen form for samorganisering. Man ble imidlertid klar over faglige berøringspunkter, og i 2006 samarbeidet ViLL og en forskergruppe innen rådgivning ved Pedagogisk institutt om søknad til Forskningsrådet om et instituttforankret strategisk prosjekt (ISP). For PLUs vedkommende har enheten de seneste årene hatt sterk vekst i omfang av og kompleksitet i oppgaver, og PLU har ikke vært inne i videre sonderinger.

Fakultetet startet i februar 2009 en prosess med å kartlegge mulighetene for en "sterkere organisatorisk tilnærming mellom Pedagogisk institutt og Forskningsenheten Voksne i livslang læring". Begge enhetene så betydelige utfordringer ved dette, og Dekanus tok til etterretning at det ikke var grunnlag for sammenslåing.

I juni samme år fikk imidlertid fakultetet et notat fra fagmiljøet innen rådgivning ved Pedagogisk institutt, samt fra de to enhetslederne, som foreslo fusjon mellom rådgivningsfaget fra Pedagogisk institutt og ViLL, begrunnet i faglig synergi.

Rådgivningsseksjonen ved Pedagogisk institutt består av én professor, to førsteamanuenser, én universitetslektor og to stipendiater og har ansvar for én av fire studieretninger innenfor mastergraden i pedagogikk, foruten en stor andel av instituttets portefølje i etter- og videreutdanning, herunder master i organisasjon og ledelse (MOL) og tilbudet i rådgivning innenfor NTNU Kompetanse i skolen (Kompis, sammen med Høgskolen i Sør-Trøndelag). Det pekes på at de to miljøene kompletterer hverandre godt, og sammen kan de gi etterspurt kompetanse og bidra til å løse vesentlige samfunnsbehov. Overføringen vil samle miljøene som har innretning mot voksnes læring, karriereutvikling og yrkesrådgivning.

For Pedagogisk institutt innebærer dette at en markert del av instituttet, og som har høy produktivitet, vil forsvinne, men samtidig er det et insitament til at instituttet klargjør sin strategi videre. Instituttet ønsker å tydeliggjøre at kjernen i deres aktivitet først og fremst er innrettet mot skole og elever og denne aldersgruppen, og denne innretningen vil framstå klarere.

Fakultetet har utredet de økonomiske konsekvensene av forslaget. Utredningen viser at sammenslåing vil føre til at Pedagogisk institutt får en positiv endring på omtrent 400 tusen kr for 2011 kr, og den nye enheten vil få en tilsvarende negativ endring. Fakultetet anser dette som marginale endringer.

Fakultetsstyret vedtok 13.april 2010 å forslå for Styret for NTNU at dagens rådgivningsseksjon overføres fra Pedagogisk institutt til ViLL, og at den nye enheten opprettes som ordinært institutt med navn "Institutt for voksnes læring og rådgivningsvitenskap", engelsk form "Department for adult learning and counselling".

Fakultetet framhever at overføringen av fagområdet er faglig begrunnet og initiert fra fagmiljøet, og endringen vil være konsistent med fakultetets prinsipp om faglig basert organisering. ViLL har etter overføringen til NTNU lagt betydelig innsats i omdanningen fra oppdragsenhet til universitetsinstitutt, med utstrakt kvalifisering av personalet og utvikling av studietilbud. Samtidig har enheten god kontakt med bruker- og praksisfeltet. Når dette kobles mot et fagmiljø med et etablert og ettertraktet studietilbud, vil det nye instituttet etter fakultetets syn framstå som svært slagkraftig på sitt felt med et robust fagmiljø og en studieportefølje med klar strategisk profil knyttet til voksnes læring. Pedagogisk institutt vil etter endringen satse strategisk mot skole og oppvekst, og får rendyrket og profilert sin virksomhet.

Både ledelsen og de berørte tilsatte ved begge enheter er positive og samstemmige om en overføring. Saken har vært drøftet med arbeidstakerorganisasjonene i Lokalt samarbeidsutvalg (Losam) ved fakultetet, og utvalget har gitt sin tilslutning til forslaget.

3. Omdanning av Program for bevegelsesvitenskap

Program for bevegelsesvitenskap har eksistert ved fakultetet siden begynnelsen av 2001 da Idrettsvitenskapelig institutt ble lagt ned, fram til 2003 under navnet "Program for idrettsvitenskap". Universitetet forutsatte at fakultetet ved utløpet av 2005 skulle vurdere programmet. Dette ble gjort i desember 2005, og Rektor sluttet seg til fakultetets anbefaling om videreføring av virksomheten som et program, med betingelse at "forslag til permanent løsning fremmes i god tid før utløpet av valgperioden 31.07.09".

Ansatte og studenttillitsvalgte ved Program for bevegelsesvitenskap drøftet organisasjonsform i februar 2009 og ba i brev av 2.mars 2009 om at programmet omdannes til institutt. De viser til at programmet i dag fungerer som et institutt, og til at de forholdene som førte til nedleggelse av Idrettsvitenskapelig institutt i 2001 ikke finnes ved programmet i dag. For miljøet vil det ha verdi å framstå overfor omverdenen som permanent institutt, bl.a. ved akkvisisjon av prosjekter. Dekanus drøftet forslaget med Fakultetsrådet som støttet det og anbefalte at det fremmes overfor Rektor.

Dekanus understreker at programmet har fungert og fungerer fullt ut som institutt og er involvert og aktiv deltagende i alle prosesser ved virksomheten. Den faglige aktiviteten – studentsøkning og gjennomstrømming så vel som forskning – er fortsatt god, og enheten er i rimelig balanse med hensyn til ressurser, jf årsrapportene. Enheten har vel definerte grenser som muliggjør konstruktivt samarbeid med nærliggende miljøer ved andre institutt og fakulteter. Det er et viktig poeng at enheten som institutt vil framstå overfor omverdenen med mer permanens. Det skinn av midlertidighet som ligger i programformen kan gjøre at eksternfinansiert virksomhet som programmet deltar i, legges til andre enheter ved universitetet eller til institusjoner utenfor.

Program for bevegelsesvitenskap fungerer som fullverdig grunnenhet ved fakultetet. Faste vitenskapelige stillinger utgjør 8,2 årsverk per juni 2010. Forskningsproduktiviteten er høy, med i snitt rundt 2,8 publikasjonspoeng, hvorav ca 1,6 på nivå 2, per FVA de siste seks år. Enheten er i god balanse økonomisk. Studieprogrammene er ettertraktet med mer enn 2,5 primærseekere per plass på bachelorprogrammet de siste årene, og mer enn 3,5 seekere per masterplass.

Det er vurdert alternative plasseringer og sammenslåinger med andre fagområder som f.eks medisinsk fysiologi og idrettssosiologi. Det er ikke gått videre med disse vurderingene da bevegelsesvitenskap har en faglig dreining mer mot fysioterapi og helseforskning. Idrettssosiologene har på sin side base i Institutt for sosiologi og statsvitenskap ved SVT-fakultetet. Fakultetet anser at dagens forankringer av fagmiljøene som tidligere inngikk i Idrettsvitenskapelig institutt har fjernet kilder til spenninger og forløst faglig potensial, også i samarbeid mellom grupper som tidligere konkurrerte innenfor samme enhet.

Ved valgene i 2009 ble det gjennomført ordinære valg på instituttleder og på instituttstyre, og den foreslåtte endringen framstår som en ren navneendring.

4. Rektors vurderinger

NTNU har siden begynnelsen av dette tiåret arbeidet systematisk med å redusere antall fakultet og institutt og å finne fram til gode faglige arronderinger. Bevegrunnene har bl.a. vært å redusere kontrollspennet, styrke de teknisk- administrative tjenestene og stimulere til fler- og tverrfaglig samarbeid. Dette har ført til relativt store institutter og ved enkelte fakultet behov for faggrupper, men det finnes fortsatt fakultet som består av relativt små institutter.

SVT-fakultetet består av fagmiljøer som i noen tilfeller er beslektet. Rektor konstaterer at fakultetet har vurdert fusjoner flere ganger, men at hovedinndelingen er beholdt. Fakultetet er av de største fakultetene ved NTNU, og det er ikke unaturlig at det resulterer i relativt mange institutter. De fleste instituttene er likevel på nivå med gjennomsnittsstørrelsen ved NTNU, og de foreslåtte nye enhetene blir i overkant av 20 ansatte totalt sett.

Fakultetet har tilsynelatende brukt noen andre prinsipper ved sin organisering ved bl.a. å bygge på disiplintekningen og administrativ sentralisering. Den faglige organiseringen er imidlertid i samsvar med det overordnede prinsippet ved NTNU om god faglig arrondering. Ved å sentralisere store deler av de teknisk-administrative ressursene, ressurser som støtter opp under primærvirksomheten, har fakultetet oppnådd effektive og profesjonelle tjenester. Organiseringen ser ikke ut til å ha gått utover faglige resultater eller administrativ effektivitet, snarere tvert imot.

Rektor konstaterer at forslagene opprettholder antallet faglige enheter ved fakultetet. For Program for bevegelsesvitenskap innebærer endringen til institutt nytt navn som signaliserer permanens, men ellers er endringen rent formell.

Overføringen av fagområdet rådgivning fra Pedagogisk institutt til ViLL og oppretting av Institutt for voksnes læring og rådgivningsvitenskap innebærer en faglig rendyrking. Rektor har vurdert om det ikke ville vært like naturlig at ViLL ble organisert sammen med

rådgivingsfaget innenfor Pedagogisk institutt, eventuelt at PLU også inngår i fusjonen. Fakultetet vurderte dette senest i 2009. Konklusjonen var at det ikke forelå et grunnlag for en slik fusjon. Rektor er enig i at det vil by på større utfordringer for tiden å innpasse ViLL med en sterk forankring og tradisjon i oppdragsforskning i et så etablert og tradisjonelt universitetsinstitutt som Pedagogisk institutt, enn å ta delen av instituttet som faglig ligger nærmest ViLL over dit. Tilsvarende er ikke tiden moden pga den sterke veksten ved PLU å fusjonere samtlige pedagogiske miljøer ved NTNU.

Antallet enheter gir uomtvistelig et større kontrollspenn for fakultetet, og forskjellen i størrelse kan også komplisere transaksjonene mellom enhetene og mellom fakultets- og grunnenhetsnivået. Grunnenhetsstrukturen i seg selv utløser imidlertid ikke midler til fakultetet, og eventuelle merkostnader ved organiseringen må dekkes innenfor fakultetets ramme. De økonomiske konsekvensene er dermed under kontroll. Videreføring av fakultetets prinsipp om faglig baserte enheter og organisk framvekst av organisering tilsier imidlertid at strukturen vurderes løpende. Rektor mener derfor at bør ha som mål å redusere antall grunnenheter og om mulig utjevne størrelsen dem i mellom.

Det er en viktig premiss for rektor at forslagene er initiert fra fagmiljøene og begrunnet i faglige forhold. De er tilrådd av hhv Fakultetsrådet og Fakultetsstyret, og de har vært drøftet med arbeidstakerorganisasjonene i Lokalt samarbeidsutvalg (Losam) hvor de har fått tilslutning.